

जाहिरातींचे दर.

हालील पत्त्यावर चौकशी

करावी

व्यवस्थापक, अर्थ,

'दुर्गाधवास', पुणे

अर्थ

वर्गणीचे दर.

वार्षिक वर्गणी

रु ४

(रपाल इमिल माफ)

किरकोळ अकास

एक आणा

'अर्थ एव प्रधान.' इति कौटिल्यः अर्थमूलौ धर्मकामाविति ।

—कौटिलीय अर्थशास्त्र.

संपादक—प्रो. वा. गो. काळे.

वर्ष ३

पुणे, बुधवार, तारीख ८ डिसेंबर, १९३७

अंक ४८

टिळक आयर्न अँड स्टील वर्क्स

सर्व प्रकारचे स्टील स्ट्रक्चरल वर्क (काम) तयार करतात]

मो. मु. टिळक

प्रो मेकॅनिकल इंजीनियर,

दी प्रॉव्हिन्शियल बँक ऑफ

इंडिया लिमिटेड

हेड ऑफिस : बेगलोर

शाखा . मुम्बयी, दादर, पुणे, पुणे शहर, सोलापूर, पांचगणी, कन्हाड

चेअरमन : खानसाहेब हाजी कासम, अेम, अेल, सी प्रेसिडेंट, कन्हाड म्युनिसिपालिटी

मॅनेजिंग डायरेक्टर : अेस पी ठाकर

चालू ठेवी द सा द शें २% सेव्हिंग बँक ठेवी. द सा द शें. ३% मुदतीच्या ठेवीच्या दराबद्दल बँकेकडे चौकशी करावी सर्व प्रकारचे बँकिंगचे व्यवहार केले जातात सविस्तर माहितीकरिता बँकेकडे चौकशी करा

डाॅ जी एस् गोरे, अेजट १७ मेन स्त्रीट, पुणे अेच जी मट्टे, बी अेससी, अेजट, लक्ष्मीरोड, पुणे शहर

२७१५

जुन्या घराची दुरुस्ती काळजीपूर्वक करून दिली जाते भेटा अगर लिहा:—

भाऊ गंगाधर साठे, कंत्राटदार

चिमण्या गणपति, सदाशिव ५१२, पुणे

— म न प सं त का म —

वक्तशीर पणाची] रिसकूड ब्रदर्स टेलर्स [गंरंठी सदाशिव हौदानजिक, पुणे

UNEMPLOYMENT NO MORE

अखिल हिंदुस्थानांत पहिल्या

प्रतीचें अत्यंत लोकप्रिय

झारापकर टेलरिंग

कॉलेज

आप्पा बळवत चौक, पुणे २

[माहितीपत्रक मागवा]

उत्तम प्रकारचा शक्तिवर्धक

सुवर्ण-मालिनी वसंत

आठ रुपये तोळा (मुद्दाम किंमत उतरविली आहे)

— खास हिवाळ्याकरिता पौष्टिक 'च्यवनप्राश' —

त्रिभुवनकीर्ति-गंधकरसायन-सुवर्णभस्म-मौक्तिकभस्म-चंद्रप्रभा हेमगर्भमात्रा-सुवर्णराजवगेश्वर-रससिंदूरमात्रा-

हिगाष्टकचूर्ण-स्वादिष्ट विरेचनचूर्ण योगराज गुग्गुळ-अशोकारिष्ट-जंघनासव-विडंगारिष्ट

शिवाय भस्में, आसवें, अरिष्टें, मात्रा, गुटिका, अवलेह वगैरे औषधी-सूचिपत्रक मागवा

मेलीं १५ वर्षे लोकादरास पात्र झालेली आयुर्वेदीय औषधें तयार करणारा मोठा कारखाना

आयुर्वेद रसशाळा पुणे लि.

डेकन जिमखाना

:

:

पुणे ४

आयुर्वेद महाविद्यालय मडळान्या व्यवस्थेहालील ह्या कारखान्यात होणारा सर्व नफा आयुर्वेद-शिक्षण व सशोभन द्याकडे सच केला जातो

विविध माहिती

केसर-इ-हिंद बोटीचा अखेरचा प्रवास

पी. अन्ड ओ. कंपनीची "केसर-इ-हिंद" आगबोट आतां जुनी झाली असल्याने तिला वहातुकीस नाळायक ठरविण्यांत आले आहे. ही आगबोट २३ वर्षापूर्वी बांधण्यांत आली. तिने मुंबईच्या १०४ खेपा केल्या आहेत व १५,०८,५८१ मैल प्रवास केला आहे. मुंबई बंदरांतून तिने नेलेल्या व आणून पोचविलेल्या उताऱ्यांची संख्या ५५ हजार भरते. गेल्या ज्ञानिवारी ह्या बोटीने मुंबईचा अखेरचा निरोप घेतला. चीनकडे एकदा जाऊन आल्यावर तिचे भाग सोडविण्यांत येतील.

अहमदाबाद येथील नवे पूल

अहमदाबाद शहराजवळून साबरमती नदी वहाते. ही नदी ओलंडवण्यास "एलिस ब्रिज" हा पूल सध्याच्या वाढत्या वहातुकीस अपुरा पडतो. नदीपलीकडे नवीन वसती झाली आहे व तीत झपाट्याने भर पडत आहे. पुलासवषाची ही अढचण घ्यानांत घेऊन शहर म्युनिसिपालिटीने दोन नव्या मोठ्या पुलांचे काम हाती घेतले आहे. आणखीहि कांहीं लहान पूल बांधण्यांत यातयांच आहेत. ह्या सर्व योजनेस २५ लक्ष रु. खर्च येईल, असा अजमास आहे.

बंगालमधील कपास-कापडाच्या गिरण्या

बंगाल प्रांतात कपास कापडाच्या २२ गिरण्या आहेत, परंतु लवकरच त्यांमध्ये कित्येक नवीन गिरण्यांची भर पडण्याचा संभव आहे. कपाशीच्या क्षेत्रापासून बंगाल फार दूर असल्याने कच्च्या मालावरिल जबर वहातुक गिरण्यास सोसावी लागते. तथापि, बंगालमध्ये सालिना ४२ कोटि रुपयांचे स्थानिक मिन्हा-इक आहे, ही तेथील गिरण्यांचे दृष्टीने फायदेशीर गोष्ट आहे. बंगाली लोक गिरण्यांत काम करण्यास इतके दिवस नाखूष असत; आतां ही परिस्थिति पालटली असल्याने तेथील गिरण्या वाढीस लागण्याचा रंग दिसतो.

मुंबईमधील बँकांच्या स्थानिक शाखा

मुंबई शहरातील बँकिंगचे व्यवहार कोटांत केंद्रीभूत झालेले आहेत. आतां तेथील बँकानी क्रॉफर्ड मार्केटाचे आसपास हिंदी व्यापारी भागात शाखा स्थापण्यास सुरवात केली आहे. ब्रिटिश एक्सचेंज बँकाहि तिकडे सरकू लागल्या आहेत.

लष्कराच्या यंत्रिकरणासुद्धे हिंदी सैनिकांची नोकरी जाणार !

हिंदी लष्कराच्या यंत्रिकरणाकरिता जादा खर्च लागेल, तो हिंदुस्थान सरकारस झेपण्याजोगा नाही, ह्यासाठी लडाऊ सामुग्री-प्रीत्यर्थ भाडवळवजा करावयाच्या खर्चाकरिता ग्रेटब्रिटनने हिंदुस्थानास ८० लक्ष रु देणगीदाखल देण्याचे ठरविले आहे. ह्या रकमेच्या विनियोगासंबंधाची योजना हिंदुस्थान सरकारने जाहीर केली आहे, तीवरून, काहीं हिंदी सैनिकास आपल्या नोकरीस मुकावे लागेल, असे दिसते. त्यापैकी शक्य तेवढ्या लोकांची सैन्यातच सोय लावण्याचा अर्थातच यत्न करण्यांत येईल.

चांदीची बनावट नाणी किती तुटतात ?

सरकारी तिजोऱ्या आणि रेल्वेजर्ची ऑफिसें ह्यांमध्ये येणारी बनावट नाणी तोडतात, त्यांची वार्षिक किंमत सरासरीने पावणे-दोन कोटि रुपयांच्या वर होते. ह्यांत रुपयांचेच नाणे दीड कोटीचे असते.

हिंदुस्थानातील संयुक्त भाडवळाच्या मंडळ्या

जुलै, १९३७ मध्ये सर्व हिंदुस्थानांत मिळून संयुक्त भाडवळाच्या ९२ मंडळ्या रजिस्टर झाल्या, त्यापैकी ३० मंडळ्या बंगाल-मध्ये निघाल्या. ४१ मंडळ्या त्या महिन्यात गुढाळण्यांत आल्या.

लाहोर येथील औद्योगिक परिषद

लाहोर येथे ता. १५ व ता. १६ डिसेंबर रोजी एक औद्योगिक परिषद भरविण्यात येणार आहे, तीमध्ये भाग घेण्यासाठी हिंदुस्थान सरकारने प्रमुख प्रात व स्थाने ह्यांस निमंत्रण केले आहे.

चलनी नोटांची तुलनात्मक लोकप्रियता

चलनी नोटांच्या लोकप्रियतेबाबत १० रुपये किंमतीच्या नोटीचा पहिला नंबर लागतो. ह्या नोटीची किंमत सामान्य व्यवहारांत अत्यंत सोयीची होते. एकूण खेळत्या नोटापैकी ४० टक्के ह्याच नोटा असतात. त्यांच्या खालोखाल १०० रुपये किंमतीच्या नोटा येतात आणि त्यांचे खेळण्यातले प्रमाण ३६ टक्के आहे.

विदेशी तज्ञांची आयात—आणखी एकाची भर ?

इंपीरियल कौन्सिल ऑफ अॅग्रिकल्चरल रिसर्चचे अधिकारां-तील क्रीटकृतज्ञाची जागा भारी पगारावर एक युरोपियनास देऊ करण्यांत आली असल्याचे प्रसिद्ध झाले आहे. ही जागा भरण्यापूर्वी, हिंदुस्थानात त्यासाठी अर्ज मागविण्यांत आले नव्हते, ह्या टिकेस सर जगदीश प्रसाद ह्यांनी कौन्सिल ऑफ स्टेटमध्ये उत्तर देण्याचा यत्न केला. नेमणूक हिंदुस्थान सरकारचे हातातील नाही व इंपीरियल कौन्सिल ऑफ अॅग्रिकल्चरल रिसर्चच्या सहाय्यार मंडळाने नेमणुकीबाबत शिफारसी केल्या असल्या तरी कौन्सिलची सभा १३ डिसेंबरच्या आत होणार नाही असा त्यांच्या खुलाशाचा आशय होता.

दिल्ली प्रांतातील ग्रामसुधारणा

दिल्ली प्रांतामध्ये ३८१ खेड्यांचा समावेश होतो. ह्या प्रांता-तील ग्रामसुधारणेची ४ लक्ष रुपयाची योजना चीफ कमिश्नर, मि. जॅकिन्स, ह्यांनी जाहीर केली आहे. जमिनीच्या तुकड्यांचे एकत्रीकरण करून शेतकऱ्यांचे उत्पन्न वाढविल्याखेरीज त्यांची रक्षणी सुधारणे शक्य नाही असा मि. जॅकिन्स ह्यांचा अभिप्राय आहे. रस्त्यांची सुधारणा, वळू व इतर जनावरांकरिता सालिना १० हजार रुपयांची तरतूद, आरोग्याची मोहीम, प्राथमिक शाळांची स्थापना, इत्यादि योजना मि. जॅकिन्स ह्यांनी आसल्या आहेत.

लॉइड्स बँकेची मुंबई शहरातील नवीन शाखा

लॉइड्स बँक लि. ह्या ब्रिटिश एक्सचेंज बँकेने आपली एक शाखा मुंबई शहरातील प्रिन्सेस स्ट्रीटवर गेल्या आठवड्यात सुरू केली कोटांत तिची दुसरी शाखा आहेच लॉइड्स बँक ही पांच प्रमुख ब्रिटिश बँकांपैकी एक असून तिच्या ग्रेटब्रिटनमध्ये १,९०० शाखा आहेत. व्यापारी घेत शिखा उघडून आतां लॉइड्स बँक हिंदी व्यापारी बँकांच्या व्यवहाराचा कांहीं भाग पटकावील, हे उघड आहे. गरजेच्या मानाने बँकिंगची सोय अपुरी पडते ही अढचण दूर करण्यासाठी नव्या शाखेची योजना असेल तर ठीक आहे, नाही तर हिंदी बँकांशी तिची स्पर्धा होण्याचा संभव आहे.

मुंबई बंदरांतून सोन्याची साप्ताहिक निर्यात

	किंमत रु.
२१-११-३७ ते २७-११-३७	२९,४९,२७३
२८-११-३७ ते ४-१२-३७	९,६४,८९१
२१-९-३१ ते ४-१२-३७	३,०६,६०,८९,२१६

अनुक्रमणिका

पृष्ठ	पृष्ठ
१ विविध माहिती ५८८	कायमचे कमी होणार १-
२ न कर्त्याचा वार शनवार। ५८९	जर्मनीमधील मोठारीचे
३ विजेच्या दराबाबत चौकशी ५९०	नवीन रस्ते
४ स्फुट-विचार ५९१	५ अ भा ग्रामोयोग सघ ५९३
शाळांतील अभ्यासक्रमात व्यावसायिक शिक्षणाचा समावेश-व्यावसायिक शिक्षणाच्या सरकारी शाळा-हिंद-ब्रिटन व्यापारी कराराचे घोडे अडले कोठे १-सरकारी नोकराचे पगार	६ सदाद्रि विमा क लि. ५९४ ७ मराठा चेंबरचे सरकारला पत्र ५९४ ८ कॅश सर्टिफिकेटास ओटो-टी लागली ५९५ ९ पो सेव्हिंग्ज बँकातील शिल्लक ५९५ १० निवडक बाजारभाव ५९७

अर्थ

बुधवार, ता ८ डिसेंबर, १९३७

न कर्त्याचा वार शनवार !

लहान स्वदेशी धंद्यांस सहाय हवे

हिडुस्थान सरकारने लहान-सहान स्वदेशी धंद्यांस परदेशी, विशेषतः जपानी, मालाची स्पर्धा सोसावी लागते, त्यासंबंधांत चौकशी करून विशिष्ट धंद्यांस सहाय देण्याची आवश्यकता आहे की काय हे पहाण्यासाठी श्री. नेहरू ह्या अधिकाऱ्याची नेमणूक केली होती. हिंद-जपान व्यापारी कराराच्या वाटाघाटी चालल्या होत्या त्यावेळी कपाशीची निर्गत व कापडाची आयात ह्या बाबींसच चर्चा मर्यादित न करता अनेक देशी लहान-मोठ्या धंद्यास जपानची स्पर्धा भोवते, त्याचाहि विचार अवश्य व्हावा अशी सूचना सरकारास करण्यात आलेली होती. तिचा उपयोग होऊन हिडुस्थान सरकारने ह्या प्रश्नाची चौकशी तात्काळ हाती घेतली ह्याबद्दल स्वदेशी धंद्यांच्या चालकास व जनतेस समाधान वाटले. सरकारची ही तत्परता पाहून कित्येकांस सानद आश्चर्यहि वाटल्यावाचून राहिले नसेल. श्री. नेहरू ह्यांची चौकशी चालू होऊन त्यांनी आपल्या कामात कांहीं प्रगतिहि केली. पण मध्येच माझी शिंकली आणि त्याची चौकशी तहकूब केली असल्याची बातमी प्रसिद्ध झाली जपान चीन देशाशी युद्ध करण्यात गुंतल्यामुळे जपानी स्पर्धेची धार बोथटली असून ज्यासाठी श्री. नेहरूंची चौकशी चालली होती तें कारणच नाहीसे झाल्याने ती पुढे चालवण्याचे प्रयोजन उरले नाही असे तहकूबीच्या समर्थनार्थ सांगण्यात आले. हे स्पष्टीकरण अर्थातच लोकास पटले नाही आणि आपण चौकशीविषयी केलेल्या धाईचा सरकारास पश्चात्ताप झाला की काय, अशीहि शका त्यास आली असल्यास नवल नाही. सरकारने बंद केलेली चौकशी पुरी होऊ द्यावी अशी मागणी व्यापारी व धंदेवाले ह्यांनी केली आणि आता ती सयुक्तिक नसल्याची कारणे पुढे येत आहेत. व्यापारी मंडळांचे म्हणणे सरकारास कां अमान्य आहे ह्या विषयी असोसिएटेड प्रेस मार्केट कित्येक मुद्दे मांडण्यात आले आहेत, त्यांची छाननी करणे आवश्यक आहे.

चीन-जपान युद्ध उद्भवल्यामुळे जपानी मालाच्या किमती चढल्या होत्या, त्या उतरून पूर्वपदास आल्या आहेत आणि त्या कारणाने जपानी मालाची स्पर्धा पुन्हा जाचक होण्याची शक्यता उत्पन्न झाली, ही गोष्ट सरकारास अमान्य करता येत नाही. असे असल्याने स्वदेशी उद्योगधंद्यांस जरूर तें संरक्षण देण्याची आवश्यकता सिद्ध होते तीहि प्रथम दर्शनी मान्य होण्यासारखी आहे हिंद-जपान व्यापाराची परिस्थिति अत्यंत अस्थिर आहे आणि त्यामुळे जीवरून विनोदक अनुमाने काढता येतील अशी चौकशी होणे व तिच्यावर आधारलेल्या शिफारशी करण कठीण आहे असे कारण नेहरू-चौकशी थांबवण्याच्या बुद्धाशी आहे असे सरकारने मागे म्हटले होते. तें कारण अजूनहि प्रभावी आहे, आणि त्या अनिश्चित परिस्थितीत जोंवर सुधारणा झाली नाही तोंवर चौकशी चालू ठेवण्याचा उपयोग नाही ह्या समर्थनाचा आश्रय सरकारने केला आहे ह्या पुढे जाऊन सरकार असेहि म्हणत आहे की, नेहरू-चौकशीचा हेतु कोणत्याहि घद्यास संरक्षण देण्याचा नव्हता कारण, संरक्षणाचे संबधात चौकशी व शिफारशी करणे हे टारीफ बोर्डाचे काम आहे नेहरू चौकशी केवळ सरकारी खात्याकडून होणाऱ्या मामुली पद्धतीची चौकशी होती आणि हिंद-ब्रिटन कराराच्या वाटाघाटीचे प्रसंगी हिंदी व्यापाऱ्यांनी जपानच्या स्पर्धेविरुद्ध निकडीची तक्रार केल्यामुळे ती हाती घेण्यात आली परदेशी मालाची स्पर्धा स्वदेशी उद्योगधंद्यांस कितीशी जाचक होते आणि तिच्या योगाने लहानसहान उद्योगास तात्पुरते सहाय किती प्रमाणात देणे अगत्याचे आहे एवढेच अजमावण्याचा सरकारचा नेहरू चौकशीच्या नावर्तिला उद्देश होता. श्री. नेहरू ह्यांनी लहान प्रमाणावरील सुमारे वीस धंद्यांच्या स्थितीविषयी माहिती गोळा केली, तीवरून सरकारला असे दिसून आले की गेल्या दोन वर्षांत त्याचे उत्पादन वाढत चालले आहे, आणि स्पर्धेपासून त्यास पीडा होत नाही असे अनुमान त्यावरून काढण्यात आले आहे. स्वदेशी उद्योगाच्या उत्पादन-स्पर्धांच्या पातळीस येऊन मिळेल ह्या वेताने संरक्षक जकाती चढवून परदेशी मालाची किंमत चढवावी अशी सूचना करण्यात आली आहे. परंतु सेडेगांवात रहाणाऱ्या जनतेच्या उपयोगांत येणारा हा माल असल्याने गरीब लोकांच्या हिताच्या दृष्टीने किमती वाढवणे योग्य नाही, असे सरकारने ठरवले आहे ओगल्यांच्या कारखान्यात तयार होणाऱ्या कंदिलांना पुरेसे संरक्षण द्यावयाचे म्हणजे परदेशी व त्याबरोबरच स्वदेशी कंदिलाची किंमत ४०० टक्क्यांनी वाढवावी लागेल आणि एवढा बोजा गरीब शेतकऱ्यावर लादणे अयोग्य आहे असा अभिप्राय त्यांनी व्यक्त केला आहे.

सरकारच्या युक्तिवादासंबंधाने खालील मुद्दे विचार करण्यासारखे आहेत. (१) आर्थिक परिस्थिति अनिश्चित आहे हे कारण नेहरू-चौकशी बंद करण्यास पुरेसे नाही. चौकशी पुरी झाली असती तर पुष्कळ उपयुक्त माहिती उपलब्ध होऊन छोटेखानी स्वदेशी धंद्यांच्या परिस्थितीवर उद्बोधक प्रकाश पडला असता. (२) परिस्थिति केव्हा निवडेल हे सांगणे कठीण असल्याने तीमध्ये सुधारणा होण्याची वाट पाहण्यात कांहीं स्वारस्य नाही. (३) परकीय स्पर्धेविषयी तक्रार करणाऱ्या छोटेखानी घद्यांचे उत्पादन गेलीं दोन वर्षे वाढले आहे, ह्यावरून त्यांस संरक्षणाची आवश्यकता नाही असे अनुमान काढणे

चुकीचें आहे उत्पादन व धदा चालू ठेवावयाचा तो पुढच्या ओश्वर आणि तो बंद झाला नाही यावरून तो चांगला चालला आहे असें कसें मानता येईल ? (४) धर्षास संरक्षण देणें योग्य आहे किंवा नाही हे ठरवण्याचें काम टारिफ बोर्डाचें आहे ठीक. आवश्यक दिसेल तेथें त्या बोर्डास विशिष्ट धर्षांची चौकशी करण्यास सांगण्यास हरकत कोणती आहे ? पण हिंदुस्थान सरकारच्या फटनवीसास संरक्षणाचें वावडें आहे आणि ब्रिटिश सरकारनें इंग्लंडमध्ये मान्य केलेले संरक्षणात्मक धोरण ह्या देशात अवलंबण्यास ते तयार नाहीत हे मार्गेच स्पष्ट झालें आहे (५) देशी कदिलांसारख्या धर्षास पुरेसें संरक्षण द्यावयाचें म्हटल्यास जबर आयात जकात बसवावी लागेल व त्यामुळे गरीब रयतेवर विशेष बोजा पडेल ह्या विषयी सरकारास विलक्षण सहानुभूति वाटत आहे पण शेतीच्या मालाच्या किंमती वाढवण्यासाठी आणि बेकारांच्या पोषणासाठी सरकारनें काय झीज सोसली आहे ? देशी माल महाग विकल्यानें लोकांस काम मिळत असेल तर महागाईचा स्वार्थत्याग जनतेनें केल्यावाचून गत्यतर नाही देशी धंदे चालले नाहीत आणि लोकांची आर्थिक स्थिति सुधारण्याचे उपाय सरकारनें योजिले नाहीत तर जनतेचें काय होणार ? देशी धर्षास उत्तेजन द्यावयाचें ठरलें म्हणजे तें जकार्तीच्याच मार्गानें दिलें पाहिजे असें कोठें आहे ? टाटा कंपनीचें पोलाद विशिष्ट किमतीनें घेऊन तिला सहाय देण्याचें धोरण सरकारनें अवलंबलें नाही काय ? तोच न्याय छोटेखानी धर्षास लागू करण्यात आला पाहिजे. मोठ्या कारखान्याचें वजन सरकारावर पडतें, छोऱ्याचें पडत नाही, असें समजावयाचें कीं काय ?

विजेच्या दराबाबत चौकशी

कपण्यांचे नफ्यावर नियंत्रण

स्वायत्त मुंबई प्रांताचें पहिलें अदाजपत्रक ना. लठ्ठे ह्यांनीं १७ ऑगस्ट रोजीं कायदेमंडळास सादर केलें, त्यावेळीं त्यांनीं आपल्या प्रास्ताविक भाषणात नियोजित उत्पन्नवाढीची दिशा ध्वनित केली होती व वीज कपण्यांसारख्या सार्वजनिक उपयुक्ततेच्या मंडळ्याचे व्यवहार नियंत्रित करून त्यांच्या नफ्यामध्ये जनतेस वाटणी देण्याचें सरकारी धोरण त्यांनीं सूचित केलें होतें. सदरहू मंडळ्यांचा कारभार सरकारनें स्वतःच्या हातीं घेऊन नफा नुकसानीची हमी पत्करण्यापेक्षा, त्यांच्या नफ्याचें प्रमाण मर्यादित करणें सरकारास उचित वाटलें आहे, असें दिसतें. वीज कपण्याचा नफा-तोटा बाहेरून होणाऱ्या स्पर्धेवर अवलंबून नसतो व त्याच्या व्यवहारक्षेत्रापुरता त्यास एकमेवाद्वितीय अधिकार सरकारनें दिलेला असल्यानें, त्याच्या उत्पन्नात आदोलनें होण्याची भीति नसते. इतर व्यवसायाचे मानानें, वीज निर्माण करून ती पुरविण्याचा धदा बिनधोक व क्फायतशीर असतो ही गोष्ट सरकारी लायसेन्समुळेच मुख्यतः शक्य होते. समाजातील आर्थिक विषमता दूर करण्याचा मानस असलेल्या सध्याच्या प्रधान मंडळाचें लक्ष वीज कपण्याच्या प्रचंड व्यवहाराकडे व नफ्याकडे प्रथम वळणें ओघानेंच प्राप्त होतें. कपण्या आपल्या गिऱ्हाइकांस भारी दरांनें वीज पुरवितात, त्यांत बचत करता येणें कितपत शक्य आहे, ह्याविषयीहि मुंबई सरकार आतां चौकशी करणार आहे. १९१० सालच्या इंडियन इलेक्ट्रिसिटी अॅक्टान्वये, कपण्याच्या लायसेन्सला पांच वर्षे पुरी

झालीं असल्यास, तिच्या परवान्यामधील विजेच्या कमाल दरासंबंधी चौकशी करविण्याचा व जरूर वाटल्यास त्यात फरक करण्याचा अधिकार प्रातिक सरकारास आहे. ह्या अधिकाराचा अवलंब करण्याचें मुंबई सरकारनें ठरविलें आहे. चौकशी कमिटीच्या सभासदांची नांवे ठरकरच प्रसिद्ध होतील. विजेच्या दराविषयी चौकशी करण्याचें सरकारनें योजिलें आहे, ह्या संबंधांत खालील माहिती उद्बोधक होईल मुंबई इलाख्यांत वीज उत्पादन करणाऱ्या व वीज पुरविणाऱ्या ६८ कपण्या आहेत व त्या दरसाळ ५३ कोटि युनिट्स वीज स्वपवितात. पुण्याच्या वीज कपण्याच्या प्रत्येक भागाची दर्शनी किंमत १०० रु. आहे, परंतु त्याचा बाजारभाव २२५ रुपयांच्या आसपास असतो. ही कंपनी ९ टक्के दरानें डिव्हिडंड देते. टाटाच्या कपण्याचे भागहि असेच क्फायतशीर असून त्याचे बाजारभाव भागांच्या दर्शनी किंमतीच्या सुमारे दीडपट आहेत. वीज कपण्याचा क्फायतशीर कारभार सरकारी लायसेन्सवर अवलंबून असल्यानें, त्याच्या नफ्याचें प्रमाण योग्य मर्यादित आणून जनतेच्या हिताकडे ह्या वाढाव्याचा विनियोग करण्याचें सरकारी धोरण रास्त असेच आहे. लोकांच्या हिताचे दृष्टीनें होणारी ही बचत व सरकारी उत्पन्नात पाहिजे असलेला वाढावा ह्याचा मेळ सरकारास बसवावा लागेल कोणासहि निष्कारण अन्याय होऊं न देतां, व्यावहारिक दृष्टीनें समाजाच्या आर्थिक रचनेची घडी व्यवस्थित बसविण्याचें आणि त्या बरोबरच स्वतःचें उत्पन्न वाढवण्याचें विकट काम प्रातिक प्रधान मंडळास आपल्या शिरावर घ्यावें लागणार आहे वीज कपण्यांचें नियोजित नियंत्रण ही त्या कार्यातील पहिली पाहिरी आहे

श्री.

सांगली (S. M. O)

ता २-८-३७

कृ. सा. न. वि. वि.

आपलें जा. न. ६५२ ता. २७/७/३७ चें आलेलें सर्व्युलर पोचलें. त्यांत नमूद असलेप्रमाणें बॉड मागणीबद्दल अर्ज पुरा करून या सोबत ठेविला आहे पूर्वीचा नं. २३३३ चा (कल्पतरू) बॉड भरपाई करून या लगत पाठविला आहे. माझे बांडवर लागलीच बक्षीस मिळाल्याकारणानें आनंद वाटतो व मी आपला त्याबद्दल अत्यंत आभारी आहे. कळावे लोभ अ. हे वि.

आपला.

(सही) रघुनाथ गोपाळ साटजरे

C/o मॅजिस्ट्रेट वर्ग १ ऑफिस, मु. पो. सांगली ”
दुसरी बक्षीस वांटणी साधण्यास आताच ' कल्पतरू बॉड ' विकत घ्या.

लिहा अगर मेटा:-मे. केळकर ब्रदर्स, स्पेशल एजंट्स,
बुधवार चौक, पुणे. श्री. व्. रा. अभग, स्पे. ऑ. सातारा सिटी.

महाराष्ट्र इन्शु. कं. लि. कऱ्हाड जि. सातारा.

SALVADRI INS. CO
BEST TO CHOOSE & TO REPRESENT
WANTED WORKERS OF EITHER SEX
Particulars by post or in person

स्फुट विचार

शाळांतील अभ्यासक्रमांत व्यावसायिक शिक्षणाचा समावेश

मराठी शाळेतून इंग्रजी शाळेत व इंग्रजी शाळेतून मॅट्रिक परीक्षेच्या द्वारा कॉलेज, अशी शिक्षणाची सध्याची शिडी आहे मॅट्रिक परीक्षेच्या अभ्यासक्रमाचा हेतु विद्यार्थ्यांस कॉलेजांत मिळावयाच्या शिक्षणास लायक करणे, हा आहे; तथापि, मॅट्रिकला दरसाल बसणाऱ्या हजारो विद्यार्थ्यांपैकी फारच थोड्यांस कॉलेजांत प्रवेश मिळू शकतो. विश्वविद्यालयीन पदवीस नोकरीचे बाजारांत किंमत उरली नसल्याने, कॉलेजांतून बाहेर पडणाऱ्या विद्यार्थ्यांसहि बेकार रहावे लागते; मग मॅट्रिकच्या कसलीत सांपडणाऱ्या विद्यार्थ्यांची काय कथा? शाळांतून बाहेर पडणाऱ्या विद्यार्थ्यांस कोणताच व्यवसाय हातीं घेतां येत नाही, कारण त्यास मिळालेले शिक्षण त्या हेतूने दिले गेलेलेच नसते ही परिस्थिति सुधारून ज्यास विश्वविद्यालयीन शिक्षण घेण्याची इच्छा व ताकद आहे, अशाकरितांच मॅट्रिकचा दरवाजा खुला ठेवावयाचा व पोटापाण्याकरितां शिक्षण घेणारासाठी वेगळी स्कूल लीडिंग सर्टिफिकेट परीक्षा ठेवावयाची, असा मुंबई सरकारचा विचार आहे. प्रत्येक विद्यार्थ्यांस कोणत्या तरी व्यवसायांत प्राविण्य मिळाले, म्हणजे त्याच्या पोटापाण्याचा प्रश्न सुकर होईल, ह्या अपेक्षेने नवीन अभ्यासक्रम आखण्यांत येणार आहे. सध्याच्या काही शाळांत आवश्यक ते फेरफार करून ह्या उपक्रमास तत्काळ सुरवात केली जाईल. मॅट्रिकची परीक्षा देणारास मग "मला काम मिळत नाही" अशी तक्रार करतां येणार नाही. शिक्षण घेऊन बाहेर पडणाऱ्या सर्व विद्यार्थ्यांस नोकरी देणे हे अर्थातच सरकारास शक्य नाही, तथापि व्यवसायात्मक शिक्षण घेऊन बेकार राहणे व निरुपयोगी पदव्यांनीं विभूषित होऊन रिकामे फिरणे ह्यांत अंतर आहे. तरुणांच्या मनोभूमिकेत आवश्यक तो बदल घडून आला म्हणजे आर्थिक पुनर्घटनेचे कार्य सोंपे होते, हे उघड आहे. ह्या दृष्टीने मुंबई सरकारचा उपक्रम स्तुत्य आहे. धंदेशिक्षण आणि औद्योगिक प्रगति ह्यांचा मेळ मात्र नीट बसला पाहिजे आणि त्यासाठी उद्योगधंद्यांच्या उत्कर्षास सहाय देण्याचे घोरणहि सरकारने अंगिकारणे आवश्यक आहे.

व्यावसायिक शिक्षणाच्या सरकारी शाळा

सुशिक्षित तरुणांमधील बेकारीस आळा घालण्याचे उद्देशाने त्यांस व्यावसायिक शिक्षण देण्याकरितां मुंबई सरकारने दोन शाळा स्थापन करण्याचे निश्चित केले आहे. कातड्याचे जिन्नस करावयास एका शाळेत शिकविले जाईल व दुसऱ्या शाळेत शिंपी कामाचे शिक्षण देण्यांत येईल. ह्या दोनहि शाळा मुंबई येथे येत्या जूनपासून सुरू होतील. प्रत्येक शाळेमध्ये दोन तऱ्हेचे शिक्षण मिळेल. इंग्रजी सातवी इयत्ता पास झालेल्याकरितां व केवळ मातृभाषेतून लिहितां वाचतां येणारांसाठी असे दोन अभ्यासक्रम आखण्यांत यावयाचे आहेत. पत्रव्यवहाराचे व धंद्यासंबंधी हिशेब ठेवण्याचे शिक्षणहि देण्याची व्यवस्था होईल. प्रत्येक शाळेकरितां प्रत्येकीं १५ रुपयांच्या १५ शिष्यवृत्त्या ठेवण्यांत येणार आहेत. धंदेशिक्षणाचे महत्त्व सरकार जाणीत आहे, ह्यांत शंका नाही. तथापि, सध्या अस्तित्वांत असलेल्या

सरकारमान्य व्यावसायिक शिक्षण-संस्थांस सहाय करून व त्यांचेवर देखरेख ठेवून सरकारास आपला कार्यभाग कमी सर्वात साधतां येणे शक्य आहे. विशेषतः शिंपी काम शिकविणाऱ्या अनेक संस्था आज पुणे, मुंबई, इत्यादि ठिकाणी अस्तित्वांत आहेत. त्यांच्या अभ्यासक्रमांतच आवश्यक ते विषय ज्यास्त घालून त्याची उपयुक्तता वाढवितां येणे कठीण नाही. सरकारने स्वतःची हायस्कूल व शाळा चालविण्याचे एवजी सुव्यवस्थित साजगी संस्थांस सहाय देणे हे अधिक श्रेयस्कर ठरले आहे हेच तत्त्व प्रस्तुत उपक्रमास का लागू केले गेले नाही हे समजत नाही. व्यावसायिक शिक्षणाबाबत सरकारने दाखविलेली आस्था अभि-नंदनीय आहे, ह्यांत संशय नाही. तथापि प्रत्यक्ष योजनांपासून शक्य तितक्या कमी सर्वांत इष्ट फलप्राप्ती व्हावी, अशी व्यवस्था शाळी पाहिजे.

हिंदू-ब्रिटन व्यापारी कराराचे घोडे अडले कोठे ?

मध्यवर्ती लेजिस्लेटिव्ह असेंबलीने ओटाव्याच्या हिंदू-ब्रिटन व्यापारी कराराविषय आपले मत गेल्या साली स्पष्ट प्रकट केले तरी त्या कराराचा अंमल अद्याप चालूच आहे. नव्या व्यापारी कराराची वाटाघाट आज सुमारे एक वर्षभर चालली आहे, तथापि हिंदी व ब्रिटिश व्यापारी प्रतिनिधी ह्यांचेमध्ये एकमत होण्याचा रंग दिसत नाही. हिंदी शिष्ट मंडळ कंटाळून परत हिंदुस्थानात आले आहे. ब्रिटिश व्यापाऱ्यांचे म्हणणे असे आहे की, हिंदुस्थानास ओटावा करारामुळे जितका फायदा झाला, तितका ग्रेट ब्रिटनला झालेला नाही. १९३१-३२ ते १९३६-३७ ह्या मुदतीत ग्रेट ब्रिटनमध्ये हाणारी हिंदी मालाची आयात ४३ कोटी रुपयांची ६१ कोटी रुपयांवर गेली, ह्या उलट, ब्रिटिश मालाची हिंदुस्थानातील आयात ४४३ कोटींची फक्त ४८ कोटी रुपये इतकीच, म्हणजे सुमारे ७ टक्के वाढली. ह्याच मुदतीत जपानी मालाची आयात ५९ टक्क्यांनी सुधारली ! लॅके-शायरने हिंदी कपास जास्त प्रमाणांत उपयोगांत आणण्याचे १९३३ साली अभिवचन दिले व त्या वचनास अनुसरून हिंदी कपाशीची आयात वाढविली. तथापि, ब्रिटिश कापडाचा संप मात्र हिंदुस्थानांत त्या मानाने वाढला नाही अशी तेथील व्यापाऱ्यांची तक्रार आहे. कपास कापडाचे बाबतीतच केवळ नव्हे, तर लोखंड व पोलाद याचे संबंधांतहि हिंदुस्थान आतां स्त्रावलंबी होऊ लागला असला तरी विदेशी मालांत ब्रिटिश मालास प्राधान्य देणे शक्य आहे, असे ब्रिटिश व्यापाऱ्यांचे म्हणणे आहे. विजेची उपकरणे व यंत्रे, मोटार गाड्या, कारसा न्यांस लागणारी यंत्रसामुग्री, रंग, रसायने इत्यादि मालाचे बाबत ब्रिटिश आयातीस सवलत मिळावी, असा त्याचा आग्रह आहे हिंदी शिष्ट मंडळास ब्रिटिश मागणी मान्य नाही, हे स्पष्ट दिसते. ब्रिटिश मालास आज जकारतीत १० टक्क्यांची सवलत आहे, ती उपयोगगणाऱ्या मालाची यादी मर्यादित करण्याचा हिन्दी शिष्टमंडळाचा प्रयत्न आहे.

सरकारी नोकरांचे पगार कायमचे कमी होणार ?

सरकारी अधिकाऱ्यांचे व नोकरवर्गाचे पगार डोईजड असल्या विषयीची तक्रार अत्यंत जुनी आहे. जनतेची रहाणी व सरकारी नोकरांचे पगार ह्यामध्ये काही तरी प्रमाणबद्धता असणे आवश्यक आहे, ही गोष्ट सरकारास पटवून देण्याचा यत्न आज क्रित्येक वर्षे सार्वजनिक कार्यकर्ते करीत आले आहेत. परंतु

भारी पगारविरुद्ध ओरड करणारे लोक अधिकाराचे जागी येताच, त्यास सर्विक राज्यकारभाराविषयीच्या आक्षेपांचे विस्मरण होत असे स्वायत्त प्रोतांची अधिकारसूत्रे आपल्या हाती पडल्यानंतर कॅबिनेट मंत्रिमंडळांनी पगाराचे बाबतीत काटकसरीचे धोरण आक्रमण्याचे ठरवून त्याबाबत पुढाकार घेतला व आपला स्वतःचा पगार ५०० रुपयावर आणून ठेवला. कायदेमंडळाच्या सभासदास मिळवण्याचा तनखाहि, सभासदाच्या नेहमीच्या रहाणीस साजेसा असाच ठरवून दिला व इतर लोकनियुक्त अधिकार्यांच्या पगारासहि त्यांनी कात्री लावली. प्रातिक सरकारच्या अधिकारातील नोकरवर्गाच्या पगारात आता कायमची काट करण्याचे मुवई प्रधान मंडळाने ठरविले आहे, असे दिसते. १०० रुपयापेक्षा कमी पगार असणाऱ्या नोकरांचे पगारास हात लावण्यात येणार नाही; परंतु त्यापेक्षा ज्यास्त पगार मिळविणाऱ्या नोकरास, त्यांचे पगाराचे मानाने १० ते २५ टक्के कपात सोसावी लागेल सनदी नोकरांचे पगार अर्थातच प्रातिक सरकारच्या अधिकार कक्षबाहेर आहेत. लह पगारास कात्री लावल्याने नोकरांच्या कार्यक्षमतेस बाध येण्याचा संभव आहे, असे त्यांच्या भारी पगाराचे समर्थन आजवर करण्यात आलेले आहे. लोकांची रहाणी सुधारावी, त्यासाठी गरीबांची क्रयशक्ति वाढावी व त्याकरिता लागणारा पैसा श्रीमंतांकडून घ्यावा, हे कॅबिनेट सरकारचे धोरण आहे. ज्याप्रमाणे अत्यल्प वेतन कार्यक्षमतेस बाधक, त्याप्रमाणे भारी पगारीहि अनवश्यक व खर्चक ठरतो, असा लोकांचा अनुभव असल्यास आश्चर्य नाही विशिष्ट तज्ज्ञांस मोठे वेतन देणे आणि केवळ अधिकारपरत्वे उच्च दर्जाच्या नोकरांस मोठा तनखा चालू ठेवणे ह्यात अंतर आहे. राज्यकारभारावर होणारा डोईजड खर्च कमी करून जनतेच्या कल्याणाच्या योजना हाती घेण्याचे सरकारने ठरविलेले आहे आणि त्यास पोषक अशीच ही पगारकाट आहे हे लक्षात ठेवले पाहिजे सरकारी नोकर म्हणजे जनतेचे नोकर ही गोष्ट सरकारी अधिकार्यावर ठसण्यास पगार कपात सहायकारक होईल, अशी अपेक्षा आहे. पगार कपातीचे प्रमाण काय असावे हा प्रश्न मात्र विचार करण्यासारखा आहे.

जर्मनीमधील मोटारीचे नवीन रस्ते

जर्मनीमधील बेकारी निवारणाचा एक उपाय म्हणून मोठे हजरते तयार करण्याचे काम तेथील सरकारने १९३३ साली सुरू केले. शक्य तितके काम यंत्रांचे सहाय्यावाचून करावयाचे, असे सरकारचे धोरण होते. १९३४ साली ८५ हजार लोक ह्या कामावर होते; १९३५ साली त्यांची संख्या १ लक्ष, १५ हजारवर गेली, १९३६ साली १ लक्ष, २४ हजार लोकांस रस्त्यांचे कामाने उपजीविकेचे साधन मिळवून दिले व चालू वर्षी १ लक्ष, १ हजार लोक त्या कामावर आहेत. सप्टेंबर, १९३७ अखेर एकूण ८ कोटी, २० लक्ष तास इतके काम पुरे झाले आहे बेकारीनिवारणाचा एक उपाय, ह्या दृष्टीने रस्त्यांचे बांधकाम यशस्वी झाले, असे म्हणता येईल, तथापि, जर्मनीतील वहातुकीस इतक्या रस्त्यांची जरूरी नव्हती, हे मात्र खरे आहे केवळ मोटारीच्या वहातुकीसाठीच ह्या रस्त्यांची योजना असल्याने, आढवे रस्ते टाळण्याकरिता प्रत्येक ठिकाणी पूल बांधण्यात आले आहेत. वळणे शक्य तितकी कमी घेण्यात येऊन चढ-उतारहि कमीत कमी करण्याचा यत्न केलेला आहे. रस्त्यांचे बांधणीत मुख्यतः सिमेंटचा (३० लक्ष टन) उपयोग करण्यात आला आहे रस्त्यांचे योजनेस लागणारी भाडवली स्वरूपाची रकम कर्जाचे द्वारा उभारलेली आहे. पेट्रोलवरील व वहातुकीवरील कर सरकारने वाढविला असला, तरी मोटारवाल्यांच्या वेळात, वहानास लागणाऱ्या जळणात व यंत्रांच्या क्षिजेमध्ये बचत होत आहे.

औंध स्टेट सेंट्रल बँक लिमिटेड, औंध.

(स्थापना-८ आक्टोबर-१९३२)

हेड ऑफिस-औंध (सातारा)

शाखा-आटपाडी, कुडल, गुणदाळ, बिचूद स्टेशन व दिवंची. चालू ठेवीवर शेंकडा दीड टक्का व्याज दिले जाते. सेव्हिंगज ठेवीवर चेक स्वीकारून शेंकडा अडीच टक्के व्याज दिले जाते. आम्ही मुदतीच्या ठेवीही स्वीकारतो व्याजाचे दराबद्दल चौकशी करावी.

कजें-सीने, चांदी, माल, सरकारी कर्जरोखे वगैरेचे तारणावर कजें दिली जातात.

चेक, हुड्या, ड्राफ्ट वगैरे वसूल करून दिले जातात.

शेअर सरेदीबद्दल व इतर माहितीबद्दल बँकेकडे चौकशी करावी.

B. R. Vantak

मॅनेजर

न्यू इंडिया अशुअरन्स कं. लि. मुंबई

(सर्वे तऱ्हेचे विमा काम करणारी हिंदुस्थानांतील सर्वात मोठी कंपनी.)

आयुर्विमा उतरणारा मनुष्य मुख्यतः सालील तीन गोष्टींन्हे लक्ष देतो—

(१) कंपनीचे स्थैर्य. (२) उत्तम व्यवस्था.

(३) पॉलिसीमधील अटी व बोनस वाटण्याची पात्रता.

“न्यू इंडिया” ह्या तीनहि बाबतीत पूर्ण समाधान देईल

प्रोस्पेक्टस मागवा अगर समक्ष भेटा आणि सात्री करून घ्या.

श्री डी के जोगळेकर, ची. ए.

ऑर्गेनायझर ऑफ एजन्सीज,

टिळक रोड, पुणे (२)

नागपूर प्रीमिअर को-ऑपरेटिव्ह हाउसिंग सोसायटी, लिमिटेड.

टिळक पुतळयाजवळ, नागपूर सिटी.

	रुपये
अधिकृत भांडवल	१,००,०००
जमा असलेले भांडवल	८४,५००
रिझर्व्ह फंड	४,८१२
इतर फंड	१,४०३
मुदतबंद ठेवी	१,९६,७१६
सेव्हिंगज बँक ठेवी	९,२०२
मॅबरांकडून येणे असलेले कर्ज	२,७८,८४६
सरकारी रोखे व तत्समान रोख्यांत	

गुंतविलेली एकूण रकम ३६,६८३

सोसायटी जास्त कमी मुदतीच्या ठेवी स्वीकारते. ठेवीची रकम पूर्ण सुरक्षित. शेअर्स विकत मिळतात. आतापर्यंत विविध टक्काहून केव्हाही कमी दिले गेले नाही. सोसायटी आपल्या मॅबराना त्यांच्या घराचे तारणावर कर्ज देते.

सोसायटीसंबंधीच्या पूर्ण माहितीसाठी पत्र-व्यवहार करा अगर समक्ष भेटा

जॉइंट ऑनररी सेक्रेटरीज.

अखिल भारतीय ग्रामोद्योग संघ

हस्तपत्रक नं. ५

वैकुण्ठ ल मेहता

C/o पोस्ट बॉक्स नंबर ४७२

मुंबई, ता. १-१२-१९३७

मुंबई प्रांतिक सरकारने डिसेंबर, जानेवारी व फेब्रुवारी ह्या अवधीत अखिल भारतीय ग्रामोद्योग संघ, वर्धा, यार्नी चालविलेल्या ग्रामोद्योग शिक्षण विद्यालयांत तेल चाण्यासंबंधी शिक्षण घेण्यासाठी व कागद हाताने बनविण्याच्या क्रियेसंबंधी शिक्षण घेण्यासाठी प्रत्येकी १० शिष्यवृत्त्या देण्याचे नक्की केले आहे जे विद्यार्थी निवडले जातील त्यांना दरमहा १० रुपयेप्रमाणे शिष्यवृत्ति मिळेल वर्धा येथे जाण्यायेण्याचा खर्च व जेवण्याचा खर्च ज्याचा त्यास करावा लागेल विद्यालयाचे वसतिगृहात जेवण केले तर दरमहा ६ रुपये खर्च येतो. शिक्षण ३ महिन्यापेक्षा जास्त असणार नाही. तरी ज्यांना हे शिक्षण घेण्याची इच्छा असेल त्यांनी अर्ज माझेकडे पाठवावा अर्जात वय, पूर्ण नांव, गाव, तालुका, शिक्षण, शरीरप्रकृति, पूर्वअनुभव, हल्ली करीत असलेला उद्योग, सादीधारी किंवा नाही, ग्रामोद्योगाचे कार्य करण्याचे एकाद्रे केंद्र ठरविले आहे का व असल्यास ते कोणते, पालकाचे नाव, वर्तणुकीबद्दल स्थानिक सद्गृहस्थाची शिफारस, विडी वगैरेची सवय आहे का इ सर्व माहिती कृपा करून द्यावी.

ग्रामोद्योग संधाचे कार्यकर्त्यांना जर तेल, रंग, पाणी, यांचे पृथ करण अग्नर एकाद्या पदार्थात निरनिराळ्या वस्तूंचे प्रमाण किती आहे हे पहावयाचे असेल तर त्यांनी ह्या बाबतीत प्रथम माझेकडे चौकशी करून त्यांचे हे पदार्थ त्यांनी अदमासे २० तोळे " धी अग्रिकल्चलर केमिस्ट्स लॅबोरेटरी, पुणे शेतकी कॉलेज " याचेकडे पाठविल्यास पुणे शेतकी कॉलेजमधील रसायनशास्त्रज्ञामार्फत त्या पदार्थाची परीक्षा विनसर्चाने (फ्री न घेता) करून देण्याचे सरकारने मजूर केले आहे. ही वस्तु पाठविल्यावर मला कळवावे म्हणजे मी शेतकी कॉलेजमधील रसायन शास्त्रज्ञांना विनति करीन

वैकुण्ठ ल मेहता

सभासद, व्यवस्थापक मंडळ,

अखिल भारतीय ग्रामोद्योग संघ, वर्धा.

उंस करणारे शेतकरी व साखरेचे कारखानदार ह्यांचे हितसंबंध " उंस लावणारा शेतकरी वर्ग व साखरेचे कारखानदार ह्यांचे हितसंबंध परस्परविरोधी नसून, ते एकमेकाशी निगडित झालेले आहेत. साखरेच्या ध्याचा विचार करताना कोणीहि केवळ आपल्या स्वतःच्या फायद्याकडे न पहाता, आपल्या प्रातातील साखरेच्या ध्याचे प्रगतीच्या व्यापक दृष्टीने त्याचा परामर्श घेतला पाहिजे " असे, मद्रास सरकारचे उद्योग खात्याचे मंत्रि, श्री गिरी, हे आपल्या एका भाषणात म्हणाले

हिंदी कोळशाचे उत्पादन

१९३६ साली हिंदी साणीतून एकूण ५ कोटी, ६० लक्ष रु. किंमतीचा २ कोटी, ६८ लक्ष टन कोळसा निघाला, १९३५ साली ह्यापेक्षा ४३ लक्ष टन ज्यास्त उत्पादन झाले होते. २ लक्ष, ७० हजार लोक साणीत कामावर होते. १६ लक्ष, ८७ हजार टन कोळसा निर्गत झाला.

धी बँक ऑफ इंडिया लि.

[स्थापना— ७ सप्टेंबर १९०६]

उभारलेले भांडवल रु. २,००,००,०००

वसूल झालेले भांडवल रु. १,००,००,०००

रिझर्व्ह फंड रु. १,०५,५०,०००

मुख्य कचेरी—ओरिएण्टल बिल्डिंग, मुंबई

शाखा—बुलियन एक्सचेंज (शेल्स मेमन स्त्रीट, मुंबई), बांद्रे (मुंबईनजीक), मलबार हिल (मुंबई), कुलाबा (मुंबई), काळ्यादेवी (मुंबई), अहमदाबाद, अहमदाबाद-स्टेशन शाखा, कलकत्ता, कलकत्ता-बडाबझार, पुणे, पुणे शहर, राजकोट, सुरत, नागपूर सिटी.

लंडन एजन्ट्स—धी वेस्टमिन्स्टर बँक लिमिटेड

चालू ठेवीवरील व्याजाचा दर

जानेवारी ते डिसेंबर अखेर दररोजच्या रु. ३०० ते रु. १,००,००० रकमेच्या चालू ठेवीवर शेकड्या ३ टक्का व्याज दिले जाईल, परंतु एक लाखावरील रकमेच्या चालू ठेवीवर स्पेशल व्याजाची आकारणी केली जाईल सहामाही अखेर व्याजाची रक्कम ५ रु इतकी असल्याशिवाय व्याज दिले जाणार नाही कायम, थोडक्या मुदतीच्या व सेव्हिंग बँकेकडील ठेवी सुद्धा आम्ही ठेवून घेते, व त्यावर व्याजाची योग्य आकारणी करतो, विशेष माहिती व नियम वगैरे अर्जांने मागवावेत

शिवाय ट्रस्टी या नात्याने इतर जी कामे करावयाची ती करावी लागल्यास ती सुद्धा ही बँक करते नियमांची माहिती अर्जांने मागवावी. शिवाय, सर्व प्रकारचे बँकेचे व्यवहार या बँकेमार्फत केले जातात

एजंट— टी आर लालबाणी

आणखी एक

प्रगतीचा मोठा टप्पा

५१ लाखांवरून ६६ लाख

वेस्टर्न इंडिया

लाईफ इन्शुरन्स कंपनी, लि., सातारा

विमा व्यवसायात विशेष महत्त्वाच्या आणि प्रगतीच्या दृष्टीने पहिल्या प्रतीच्या अशा ज्या गोष्टी आहेत, त्या सर्वांच्या बाबतीत वेस्टर्न इंडिया विमा कंपनी कोणत्याहि जीवन विमा कंपनीस हार जाणार नाही आणि सुप्रसिद्ध विमागणिती श्री ग स मराठे, एम् ए, ए आय ए, (लंडन) म्हणतात त्याप्रमाणे वेस्टर्न इंडिया ही

सर्व विमाकंपन्यांना आदर्श

अशी विमा संस्था आहे

गेल्या वर्षअखेरचा प्रगतीचा आढावा.

एकूण विमा	रु. ३,२०,००,०००हून अधिक
एकूण शिल्लक	रु. ८३,००,०००हून अधिक
सन १९३६ मधील उत्पन्न रु	१९,३२,८९९
लाईफ फंड व इतर गंगाजळी रु	७७,०५,३७९
सन १९३६ मधील नवे काम रु	६६,४०,८३९
एकूण क्लेमस दिले :	रु १७,१०,२०६
ल्याप्सचे प्रमाण .	शेकडा ४

त्रैवार्षिक दर हजारी बोनस

होल लाईफ रु. ७५ व एण्डोमेंट रु. ६०

विमा उतरण्याला किंवा एजन्सी घेण्याला हीच कंपनी उत्कृष्ट.

पुणे शाखा:—
बुधवार चौक, पुणे.

मॅनेजर

सह्याद्री विमा कंपनी लि.

प्रथम वार्षिक अहवाल

चेअरमन, रा. ब. प्रधान, यांचे भाषण

सुमारे एक वर्षापूर्वी स्थापन झालेल्या नाशीक येथील सह्याद्री इशुरन्स कंपनीच्या भागीदारांची प्रथम वार्षिक सभा ता १४ नोव्हेंबर रोजी सायंकाळी कंपनीच्या ऑफिसमध्ये होऊन, कंपनीच्या गेल्या वर्षातील अभिनंदनीय प्रगतीचा व भावी उज्वळ कार्याविषयी आशा व विश्वास निर्माण करणारा अहवाल आणि ताळेबंद मंजूर करण्यात येऊन, संचालक मंडळाची निवड झाली.

या सभेस संचालक मंडळाचे चेअरमन रा. ब. गोपाळराव प्रधान, श्री. दे. स. वाघ, श्री. धों. ज्यं. कोचरगावकर व सागली सस्थानचे माजी दिवाण व सेवानिवृत्त ट्रेप्युटि कलेक्टर श्री आर. एस. आठवले, या स्थानिक डायरेक्टरांचे सेरीज, वऱ्हाड-मध्य प्रांताचे एक माजी मंत्री व प्रख्यात पुढारी डॉ. पंजाबराव देशमुख, अहमदनगरचे प्रमुख नागरिक व सरकारी वकील रा. ब. देशमुख, वऱ्हाड मध्यप्रांतातील कंपनीच्या शाखेचे देखरेखीचे काम ज्यांनी आपल्या शिरावर स्वयस्फूर्तीने घेतले आहे, ते कंपनीचे उत्साही व सुविध संचालक रावसाहेब एम. बी. रौधे, सोलापूरचे प्रो. गोडबोले, हे संचालक मंडळातील बाहेर गावचे सभासद, तसेच, कायद्याचे सल्लागार श्री. माधवराव जानोरकर वकील, मुंबई सरकारचे एक उपमंत्रि व जिल्ह्यांतले कॉंग्रेस-पक्षीय आमदार श्री भाऊराव हिरे, ही मंडळी उपस्थित झाली होती व भागीदारही बरेच हजर होते.

सभेच्या प्रारंभी संचालक मंडळाचे चेअरमन रा. ब. जी. व्ही. प्रधान यांनी कंपनीच्या उपस्थित भागीदाराना उद्देशून पुढील प्रमाणे भाषण केले.

“ता २० जून, १९३७ रोजी आपणास सादर केलेल्या सहामाही अहवालातील अपेक्षा वृत्तांत काळात समाधानकारक रीतीने पूर्ण झाल्या आहेत, हे पाहून आपणास आनंदच वाटेल जुलै, ऑगस्ट, आणि सप्टेंबर हे महिने कोणत्याही धऱ्याचे दृष्टीने मदीचेच असतात. याखेरीज उद्योगधंद्यातील सार्वत्रिक मंदी, विम्याच्या आंगामी नव्या कायद्यामुळे निर्माण झालेले सशयपूर्ण वातावरण, आणि एकसारखी वाढणारी तीव्र चढाओढ ही लक्षात घेता मिळालेले चार लाखांहून अधिक काम अत्यंत उत्साहजनक असून, त्यावरून व्यवस्थापकाचा व निरनिराळ्या जिल्ह्यांतून कार्य करणाऱ्या सन्माननीय प्रतिनिधींचा दांडगा उत्साह, कळकळ, आणि परिश्रम ही निदर्शनास येत आहेत मिळालेल्या कामापैकी वसूल झालेल्या हप्त्यांचे उत्पन्न रुपये १०,१५८-१३-० आहे.

प्रीमिअमच्या उत्पन्नांतून प्रचार खर्चातील रु. ५१५।२।६ एवढी रक्कम कमी करू शकलो, आणि प्राथमिक अवस्थेत सुद्धा आपण रु. १४७।९।७ येवढा फंड निर्माण करू शकलो, ही गोष्ट कंपनीच्या कुशल व चोख व्यवस्थेचे, आणि खर्चाच्या कमी प्रमाणाचे द्योतक आहे. आतापर्यंत आपणास एकही क्लेम द्यावा लागला नाही ही अत्यंत समाधानाची गोष्ट आहे. जोखीम स्वीकारताना आमचे वैयक्तिक सल्लागार व निरीक्षक कमिटी अत्यंत कसोशीने काळजी घेतात हे मी येथे सांगितले तर योग्यच होईल.

सह्याद्रीचे हते अत्यंत माफक असले, तरीही मिळालेल्या कामाचा भक्कमपणा, मृत्यूचे अनुकूल प्रमाण, काटकसरीची

व्यवस्था, आणि खर्चाचे अत्यंत कमी प्रमाण ही विचारात घेता, कंपनी भागीदाराना चांगले दिव्दिदद, व विमोदारांना चांगले बोनस देऊ शकेल, असा मला दृढ विश्वास वाटतो ”

रा. ब. प्रधानांचे याप्रमाणे भाषण झाल्यावर कंपनीचे हिशेब व ताळेबंद याचेसह डायरेक्टरांचा अहवाल मंजूर करण्याबद्दलचा ठराव श्री. माधवराव जानोरकर यांनी मांडला. त्याच्या समर्थनार्थ भाषण करताना त्यांनी, व्यवस्थापकांनी व संचालकांनी, अविश्रात परिश्रम करून केवळ ६-७ महिन्यांत केलेल्या अभिनंदनीय प्रगतीबद्दल धन्योद्धार काढले. कंपनीने प्रत्यक्ष विम्याचे काम सुरू करून आतापर्यंत फक्त सहासातच महिने झाले आहेत. इतक्या अत्यंत अल्प काळात चार लाखापेक्षा अधिक काम कंपनी मिळवू शकली आणि इतकी शिल्लक टाकणे शक्य झाले, ह्याबद्दल त्यांनी समाधान व्यक्त केले.

नव्या विमाविषयक कायद्याच्या मुख्य आणि महत्त्वाच्या गोष्टींची चर्चा करून, त्यामुळे कंपनीच्या स्थैर्य प्राप्त होईल व या कायद्यांत विमोदारांचे हित सुरक्षित करण्याचीच दृष्टि प्रामुख्याने आहे याबद्दल त्यांनी समाधान व्यक्त केले.

हिशेब व ताळेबंद सर्वानुमते पास झाले व गेल्या वर्षातील संचालकांचीच पुन निवड करण्यांत आली. या सभेनंतर संचालक मंडळाची सभा भरली, तीत रा. ब. जी. व्ही. प्रधान यांचीच पुढील वर्षाकरता चेअरमन म्हणून निवड करण्यात येऊन डॉ. पंजाबराव देशमुख यांना पुन्हा व्हाईस चेअरमन निवडण्यांत आले. रा. ब. प्रधान, डॉ. देशमुख आणि जामदार के. एस. ऊर्फ भाऊसाहेब फिरोदिया यांचीच पुन. स्टॅंडिंग कमिटी निवडण्यांत आली.

मराठी चेंबर आणि व्यावसायिक शिक्षणाच्या सरकारी शाळा

कातड्याचे जिन्नस बनविण्यास व शिंपी काम करण्यास शिकविणाऱ्या शाळा मुंबई सरकार स्थापन करणार आहे, त्या विषयाची चर्चा आजच्या अंकांत दुसरीकडे आलेलीच आहे. मराठा चेंबरने ह्या सबंधात एक पत्र लिहून सरकारच्या व्यावसायिक शिक्षणाबाबतच्या धोरणाविषयी समाधान व्यक्त केले आहे व त्याबरोबरच विधायक सूचनाहि केल्या आहेत शिंपी काम शिकविणाऱ्या पुण्यातील झारापकर, जाधव व तुळपुळे ह्या सरकारमान्य टेलरिंग कॉलेजातील शिक्षकवर्ग लायक व कार्यक्षम आहे आणि त्या सस्थांतील उपकरणेहि अगदी नवीन पद्धतीची व पुरेशी आहेत. ह्या सस्थांत शिकणाऱ्या विद्यार्थ्यांची परीक्षा सरकारतर्फे घेण्यात येते, त्यात उत्तीर्ण होणाऱ्या विद्यार्थ्यांचे प्रमाणहि अत्यंत समाधानकारक आहे अशा कार्यक्षम सस्था उत्कृष्ट रीतीने शिक्षणाचे कार्य करित असतांना सरकारने स्वतःची एक सस्था काढणे विनाकारण खर्चाचे होणार आहे, असा चेंबरच्या पत्राचा आशय आहे शिक्षणसस्था स्वतः न चालवितां खाजगी सस्थावर देखरेख ठेवून त्यास आवश्यक ते सहाय करण्याचे धोरण कमी खर्चाचे व जास्त फलदायी होईल, असा चेंबरचा मुख्य मुद्दा आहे. सरकारी मदतीने जिल्हा-निहाय देखील खासगी व्यावसायिक शिक्षणसस्था निघू शकतील व त्यामुळे सरकारच्या खर्चात बचत होऊन कार्यहि सुकर होईल असे चेंबरचे म्हणणे आहे. असल्या सस्थावर सरकारची चांगली देखरेख मात्र असली पाहिजे.

पोस्टल कॅश सर्टिफिकेटांस ओहोटी लागली
 कराची माफी, पैसे जरूर तेव्हां परत मिळण्याची सोय व सुरक्षितपणा ह्या विशेष गुणामुळे हिंदी पोस्टाची कॅश सर्टिफिकेटे लोकप्रिय झाली असल्यास त्यात नवल नाही. जुलै १९३६ पासून व्याजाचा दर ३ टक्कांचा २ ३/४ टक्के करण्यात आला १९३४-३५ साली सरकारास अल्प व्याजांनं कर्जे सहज मिळू लागल्याकारणानें त्यानीं पूर्वीचा ४ टक्के व्याजाचा दर ३ ३/४ टक्के केला, आणि पुन्हां त्याच वर्षी तो आणखी ३ टक्का उतरला. सोन्याचा भाव १९३१ पासून चढला आणि बचत करणाऱ्या लोकांस आपला पैसा गुंतवण्यास कॅश सर्टिफिकेटांचें साधन पसंत पडलें. ह्यामुळे व्याजाचा दर कमी झाला तरी त्यांत गुंतवल्या जाणाऱ्या वार्षिक रकमा त्या मानानें घटल्या नाहींत तथापि, लोकांनीं काढून घेतलेल्या रकमा १९३५-३६ आणि १९३६-३७ ह्या दोन वर्षांमध्ये फुगल्या. पोस्ट कॅश सर्टिफिकेटांच्या सरकारी कर्जाची एकूण शिल्लकहि न वाढता थोडीशी कमीच झाली आहे, ही परिस्थिति स्पष्ट करणारे आकडे खाली दिले आहेत:—

पोस्ट कॅश सर्टिफिकेटे

(आकडे लक्ष रूपयाचे आहेत)

वर्ष	जमा	परतफेड	वर्षाची निव्वळ जमा	एकूण शिल्लक कर्ज
१९३०-३१	११,७८	८,३५	३,४३	३८,४३
१९३१-३२	१४,४९	८,३४	६,१५	४४,५८
१९३२-३३	१५,७४	४,६८	११,०६	५५,६४
१९३३-३४	१३,३१	५,२४	८,०७	६३,७१
१९३४-३५	९,९५	७,७०	२,२५	६५,९६
१९३५-३६	१३,४५	१३,४३	२	६५,९८
१९३६-३७	१४,८८	१६,४६	-१,५८	६४,४०

पोस्टल सेव्हिगज बँकेतील ठेवींची शिल्लक

पोस्टल सेव्हिगज बँकेतील ठेवींवरील व्याजाचा दर कॅश सर्टिफिकेटांप्रमाणेच कमी करण्यांत आला असून जुलै, १९३६ मध्ये २ ३/४ टक्कांचा २ टक्के झाला. ह्या ठेवींच्या काढघालीमध्येहि व्याजाच्या दरांत घट व आर्थिक परिस्थितींत बदल ह्याचे योगानें फेरफार घडून आला आहे नोव्हेंबर, १९३३ मध्ये पूर्वी २८ वर्षेपर्यंत कायम असलेला ३ टक्कांचा व्याजाचा दर २ ३/४ टक्के करण्यात आला. मध्यतरीं महायुद्धाचे काळात व नंतर व्याजाचे सर्वसामान्य दर पुष्कळ चढले होते तरी, सरकारनें पोस्टल सेव्हिगज बँकेतल्या ठेवींवरील व्याजाचा दर चढवला नाहीं. त्या दरात उतार होताच मात्र हा दर वर सांगितल्याप्रमाणें कमी केला ठेवींमध्ये होणाऱ्या वार्षिक जमेमधून काढून घेतलेले पैसे वजा केले असतां ठेवींची निव्वळ रकम किती होते हे पाहिलें असता खाली दिल्याप्रमाणें परिस्थिति दिसते—

पोस्टल सेव्हिगज बँकेतल्या ठेवींमधील वाढावा

वर्ष	(कोटि रुपये)
१९३३-३४	८ ३/४
१९३४-३५	५ ३/४
१९३५-३६	९
१९३६-३७	७ ३/४

आर्थिक मंदी आणि व्याजाच्या दरात घट ह्यांचा परिणाम ठेवींच्या शिल्लकेच्या रकमेवर झालेला आहे, हे वरील आकड्यांवरून स्पष्ट होत आहे.

"DAWN'S MENSORIUM" makes 6% addition to the monthly income of the family. Prospectus sent free on application. General Manager, "The Dawn of India Life Insurance Company Limited, POONA."

RELIABLE STENOGRAPHERS AND TYPISTS

ON TEMPORARY & PERMANENT CONTRACTS.

Apply—MARATHI KENDRA,

10 BUDHWAR, POONA 2.

S. B. JOSHI & Co.

ENGINEERS & CONTRACTORS

41 A, Bruce Street, Bombay

716 Sadashiv Peth, Poona City.

पायोनियर डाइंग हाऊस, पुणे,

रंगीत कापडाचे व चिंताचे व्यापारी.

एरोयाफ प्रिंटिंग, सडीकाम, पक्क्या रंगाचे छापकामाचा व रंगविण्याचा कारखाना.

भिकारदास मारुतीरोड, 'दातेवाडी' ६२५ सदाशिव पेठ

स्त्रियांचा आजार

म्हणजे मुख्यतः विटाळदोष आणि गर्भाशयांत विचाड होणे होय आमचें औषध आर्डोमिक्स (आर्नवदोषारि) एका निष्णात स्त्रीरोग-चिकित्सकाचे पाठावरून तयार केलेलें असून ५० वर्षांच्या अनुभवानें स्त्रियांच्या सर्व गुप्त रोगांवर अप्रतिम गुणदायक ठरलेलें आहे. धुपणी, विटाळ नसणें, थोडा अथवा कष्टदायक होणें, ओटीपोटांत कळा मारणें, अकालीं गर्भपान, ज्वर, कडकी, डोकें दुखणें, शोचास साक न होणें इत्यादि विटाळदोष नाहींसे करून गर्भाशय निरोगी करण्याचा इमसास गुण या आर्डोमिक्समध्ये असल्यामुळे वैद्य व डॉक्टर मोठ्या प्रमाणावर चापरीत आहेत गुणांमध्ये याची बरोबरी बाजारांतली इतर औषधे करू शकत नाहींत किंमत, बाटलीस रु ३ ट. स १२ आणि निराळा एकदम तीन चाटल्या मागाविणारांस टपालसुचार्सह ९ रु

हिंदुस्थान, ब्रह्मदेश, व सिलोनसाठी मुख्य विक्रेते.—

डी इंडो फॉरिन एजन्सीज (डिपार्टमेंट नं. ६)

२५५/७ पेंडसे चाळ, सदाशिव पेठ, पुणे शहर

NOTICE TO CONTRACTORS.

Sealed per centage tenders in Form B-1 for construction of a new Biological Building costing Rs. 67897/- in the compound of the Karnatak Arts College at Dharwar are invited and will be received by the Undersigned upto 2 P. M on 20th December 1937 Drawings and other particulars regarding the contract and Tender forms can be had at the Undersigned's office during office hours upto 18th December 1937 on payment of Rs 11/-.

2 The tender is subject to the acceptance of the Superintending Engineer, Southern Circle, Belgaum who reserves the right to reject any or all tenders without assigning reasons.

3 Tenders sent by wire will not be considered

Office of the Ex. Engr,) Sd/- P. K SHINDE,
Dharwar Division,) Executive Engineer,
Dharwar,) Dharwar Division
27th November 1937

स्वल्प व्याजाने कर्ज मिळवा

स्वदेशी धर्वांना उत्तेजन देऊन त्यांची योग्य जोपासना करण्यास व स्वतःच्याहि फायद्यासाठी कंपनीचे लोन सर्टिफिकेट घेण्यास आजच रु. २५, किंवा प्रथम ६०८ व दरमहा ३ प्रमाणे पुढे १८ म्हणून १०० ते ५००० कर्ज, अगर कर्ज नवी असल्यास रु ५ ते १०० रोख मिळवा. तसेच स्पेशल लोन घेऊन निकडीच्या गरजा भागवा या इनव्हेस्टमेंटमध्ये रोख रकमा मिळविणे किती फायद्याचे होईल याचाहि विचार करा प्रास्पेक्टस् व एजन्सीसाठी २ आण्याची तिकिटे पाठवून लिहा अगर भेटा

दि हिंदुस्थान इंडस्ट्रियल कंपनी, लि,

हेड ऑफिस—गिरगांव, मुंबई.

ब्रंच.—लक्ष्मी रोड, काकाकुवा मॅन्शन समोर, पुणे नं २

व्ही. पी. बेडेकर आणि सन्स

याचेकडील मसाले, लोणचे आणि पापड यांचा आपले जेवणात नेहमी उपयोग करा.

पत्ता :—मुगभाट, गिरगाव, मुंबई

पुणे एजंट :—दत्तात्रय नारायण हेजीव. २०, शुक्रवार.

लक्षांत ठेवा] १९३७-३८ सालअखेर [लक्षांत ठेवा

कॉमनवेलथचे तृतीय मूल्यमापन होणार

“जनतेच्या सहानुभूतीमुळेच “कॉमनवेलथ” ने सर्व विमा संस्थांत अग्रस्थान मिळविले आहे व त्याबद्दल आम्ही जनतेचे अत्यंत आभारी आहोत”

श्री. आर. एन. अभ्यंकर, बी ए, एलएल बी,
मॅनेजिंग एजंटस्,

दि कॉमनवेलथ अँशुरन्स कंपनी, लिमिटेड
११ बुधवार पेठ, पुणे नं २.

महाराष्ट्रातील प्रत्येक ठिकाणी भरपूर कमिशनवर एजंटस् नेमणे आहेत तरी विशेष माहिती-करिता हेडऑफिसकडे पत्रव्यवहार करा

“अर्थ” ग्रन्थमाला

व्यापार, उद्योगधंदे, शेती, सहकार, बँकिंग इत्यादि विषयांवरील सोपी व व्यावहारिक उपयुक्ततेची पुस्तके

१ बँका आणि त्यांचे व्यवहार

२ रिझर्व्ह बँक

३ व्यापारी उलाढाली

वरील प्रत्येक पुस्तक लोकप्रिय झाले आहे.

किं १ रु (ट स निराळा)

व्यवस्थापक, ‘अर्थ’ ग्रन्थमाला,
पुणे २.

गव्हाचे पोहे

(REGD) (BLOSSOM) (REGD.)

कित्येकाना गहू खाण्याची इच्छा असते. पण प्रकृतीमुळे अगर हवामानामुळे सोसत नाही अशा लोकांना हे गव्हाचे पोहे चागले मानवतात विशेषत लहान मुलांना सकाळचे किंवा मधल्या वेळेचे खाणे म्हणून ह्याचा उपयोग हितकारी ठरतो

ह्या पोह्याचा तिसट व गोड चिवडा होतो. तसेच हे दद्या-डुधातून खाता येतात.

७५३ सदाशिव
पुणे २

भास्कर पाडुरंग सहस्रबुद्धे
कारखानदार.

दि साऊंड बँकिंग कॉर्पोरेशन लि.

[स्थापना सन १९३५]

९३।१ लक्ष्मीरोड, पुणे शहर

कामाची वेळ—

दररोज सकाळीं १० ते ३, शनिवारी १० ते १

चालू ठेवी द.सा. द शें २ टक्के व्याजाने स्वीकारल्या जातात.

सेविंग बँक ठेवीवर द.सा. द शें. ३ टक्के व्याज दिले जाते

मदतीच्या ठेवी ३ महिन्यापासून ३ वर्षेपर्यंत स्वीकारल्या जातात व्याजाचे दरबद्दल बँकेकडे चौकशी करावी.

कर्ज: सोने, चांदी, सरकारी रोखे, वगैरे तारणावर रकमा दिल्या जातात

मॅनेजिंग एजंटस्.

निवडक बाजारभाव

बँक रेट (२८ नोव्हेंबर, १९३५ पासून) ३%

सरकारी कर्जरोखे

५% करमाफ लोन (१९२५-५५)	...	१२०-१३
५% (१९३९-४४) लोन	...	१०५-०
३% १९२३	...	१०८-६
३% विनमुदत	...	९८-१२
३% १९२७-५०	...	१०६-६
२% १९२८-५२	...	१००-६

निमसरकारी रोखे

४% पोर्ट ट्रस्ट (बिगर गॅरंटी व लाब मुदत)	...	११०-०
४% मुबई म्युनिसिपल (लाब मुदत)	...	१०९-८
४% मुबई सिटी इन्फ्रस्ट्रक्चर ट्रस्ट बॉण्ड (७० वर्षे मुदत)	...	१०९-८
४% मॅसूर कर्ज (१९५३-६३)	...	११२-४
५% मॅसूर कर्ज (१९५५)	...	१२३-०

मंडळ्यांचे भाग

(कसातील पहिला आकडा भागाची दर्शनी किंमत, दुसरा आकडा च सुल झालेले भाडविल व कंसानतरचा आकडा वार्षिक डिव्हिडंड दर्शवितो)

बँका

बँक ऑफ इंडिया (१००-५०) १०%	...	१४२-०
बँक ऑफ बरोडा (१००-५०) १०%	...	११७-०
सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया (५०-२५) ६%	...	२९-१०
इंपीरिअल बँक (५०) १२%	...	१५८-४
चॅम्पि प्रॉ को बँक (५०) ५%	...	५८-८
रिझर्व्ह बँक (१००) ३%	...	१२६-८

रेल्वेज

दोंड-बारामती (१००) ४%	...	१०४-४
पाचोरा-जामनेर (१००) ४%	...	९४-१२
अहमदाबाद-प्रातज (५००) १०% व ६ रु. ४ आ. बोनस	...	९४-४
तापी व्हॅली (५००) ७%	...	७५८-१२

वीज

चॉंबे टॅम्बे ऑर्डि. (५०) १%	...	११७-२
कराची (१००) ९%	...	२३०-०
पुणे इलेक्ट्रिक (१००) ९%	...	२१६-४
टाटा पॉवर ऑर्डि. (१०००) ५%	...	१४१५-०
आंध्र व्हॅली ऑर्डि. (१०००) ७%	...	१५४७-७

इतर

बेलापूर शुगर (५०) ८ रु.	...	१७०-०
इन्व्हेस्टमेंट ट्रस्ट (१००-५०) २ रु.	...	४९-०
शिवा स्टीम (१५) १ रु.	...	२२-१२
न्यू इंडिया विमा (७५-१५) १ रु. ४ आ.	...	४१-४
ओरिएंटल विमा (२००) १२५ रु. ७५ रु. बोनस	...	४,४००-०
टाटा आयर्न प. प्रे. (१५०) ६%	...	२०२-८
टाटा आयर्न दु. प्रे. (२००) १५ रु. २ आ.	...	१६५-०
टाटा आयर्न ऑर्डि. (७५) १० रु.	...	२६७-०
टाटा आयर्न डिफर्ड (३०) ३६ रु. ३ आ. ६ पै	...	१२०२-८

सोनं-चांदी-साखर

सोनं (मिंट) प्रत्येक तोळ्यास	...	३४-८३
चांदी (मिंट) प्रत्येक १०० तोळ्यास	...	४८-१
साखर जावा (तयार) प्रत्येक इन्व्हेस्टमेंट	...	१५-९
केसर प्रत्येक मणास	...	११-४
सरया प्रत्येक मणास	...	११-२

सहकारी स्टाफ वाचनालय कळवण (जि. नाशिक)

सहकारी चळवळीचे प्रमुख नेते कै सर विठ्ठलदास ठाकूरसी व कै. सर लल्लुभाई सामळदास ह्यांच्या फोटोचा अनावरण समारंभ ता. २५-११-३७ रोजी सरदार राजेवहादुर, मालेगांव, ह्याचे हस्ते मोठ्या थाटाने झाला. बँक इन्स्पेक्टर, श्री. ठाकूर, ह्यांनी प्रास्ताविक भाषण केले व ऑननरी सेक्रेटरी, श्री कुळकर्णी ह्यांनी रिपोर्ट वाचून दाखविला. अध्यक्षानी आपल्या भाषणांत कै सर विठ्ठलदास व कै सर लल्लुभाई ह्यांच्या कामगिरीचे वर्णन केले.

नंदुरबार येथील अर्बन बँकांची सभा

नंदुरबार, तळोदें व शहादें या तीन तालुक्यात मिळून नऊ अर्बन सोसायट्या आहेत ह्या सर्व सोसायट्यांच्या प्रतिनिधींची सभा ता. २७ नोव्हेंबर १९३७ इसवी रोजी नंदुरबार येथील म्युनिसिपल हॉलमध्ये या भागाचे मे. असिस्टंट रजिस्ट्रार मि. एस जी अलमौला यांच्या अध्यक्षतेखाली भरली होती (१) अर्बन सोसायट्यात थकवाक्यांचे प्रमाण वाढत आहे त्यासंबंधाने उपाययोजना, (२) शेतकरी सभासद अर्बन सोसायट्यांत दाखल करणे, (३) देखरेख करणारे अर्बन सोसायट्यांची सुपरवायझिंग यूनियन स्थापन होईपर्यंत शेतकरी सोसायट्यांच्या सुपरवायझिंग यूनियनला अर्बन सोसायट्या जोडणे वगैरे विषयावर उपयुक्त चर्चा झाली. सभेस या भागचे ऑडिटर, डिस्ट्रिक्ट व तालुका ऑनररी ऑर्गनायझर व मुबई प्रॉ. को. बँकेचे सीनियर इन्स्पेक्टर हे उपस्थित होते.

'मेजवानी'ची पुनरावृत्ति निघणार

(सरस्वती उत्सवातील काव्य-गायनाविषयी एक उतारा)

“कराडः-श्री. अभंग यांच्या मेजवानी या राष्ट्रीय गीतांच्या पुस्तकावरील बंदी मुबई सरकारने नुकतीच उठविली असल्याने श्रोत्यांना त्यातीलच कविता ऐकण्याची इच्छा होणे साहजिक असल्याने विशेषतः त्यांनी त्यातीलच बहारीची पदे म्हणून दाखवून श्रोत्याकडून वाडवा मिळविली . . .”

द्वै नवभारत पुणे, १३-१०-३७

'मेजवानी' व इतर लेखन लवकरच प्रसिद्ध होणार

एक रुपाया मरून

आजच मागणी नोंदवी.

अभंग एजन्सी, सातारा सिटी.

PROFITEERING IS NOT OUR GOAL

A SAFE BUSINESS HOUSE FOR PATRONS OF
U P ARTWARES

One price, no bargaining, efficient service,
latest & original designs.

Please pay a visit to our show-room or apply for our
catalogue.

BUSINESS MANAGER.

U P. ARTS & CRAFTS EMPORIUM,
(Hazratgunj, Lucknow)

For All Medicinal Requisites

— TRY —

N. MAHADEV & Co.

DISPENSING CHEMISTS

AND

DRUGGISTS

City Post Office Corner POONA, २

FOR
SAFETY, ECONOMY

AND

DURABILITY

Consult

V. G. & Sons

ELECTRICAL and RADIO ENGINEERS

AND

LICENSED ELECTRICAL CONTRACTORS

Laxmi Road, Ganapati Chowk, POONA.

उंसाची नवी लागवड सुरु झाली.

—कार्यक्रम— } डिसेंबर १९३७ मशिनरीचा दुसरा हप्ता { मुंबईस येणार.
 } जानेवारी १९३८ मशिनरीचा तिसरा हप्ता {
 } फेब्रुवारी १९३८ मशिनरीचा शेवटचा हप्ता {

साखरेचे भाव वाढले त्या प्रमाणांत नफाही वाढणार.

शेअर आज घेऊन ठेवा; पुढे शेअरचे भाव वाढतील.

॥ विश्वासः फलदायकः ॥

सविस्तर माहिती व शेअर फॉर्मस खालील पत्त्यावर मिळतील.

दि बृहन्महाराष्ट्र शुगर सिंडिकेट लि. पुणे.

२५७ बुधवार पेठ, पुणे २.

द.कृ.सांडू ब्रदर्स चेंबर-मुंबई

याचे
ओरिजिनलमेदूचे विकार
व
डोके दुखणे
यावर**ब्राह्मी तेल**

वाळतकाला

मुलांकरिता
वाळकडू.
कुमारी आसवनं. १ दहा दिवसांत घेणेचा
नं. २ दहा दिवसांनंतर घेणेचा.

मुख्य दुकान: ठाकूरद्वार, शारदा: परळ व दादर

पुणे एजंट:—ठाकूर आणि क., जोगेश्वरी नाका, पुणे २.

भारतीय अर्थशास्त्र

लेखक - प्रो वा गो काळे व प्रो द गो कर्वे

पृष्ठसंख्या सुमारे ५५०, किंमत पाच रुपये

प्रथमतः अर्थशास्त्राच्या सामान्य तत्त्वांचे विवेचन करून पुढे हिंदुस्थानाच्या सांपत्तिक व औद्योगिक परिस्थितीचा ह्या ग्रंथात विस्तरश विचार केलेला आहे. हिन्दी सस्कृति, राष्ट्रीय अर्थशास्त्र, शेतकीचा धंदा, मजुराची चळवळ, हुडणावळ, सहकारी चळवळ, सरक्षक धोरण, करपद्धति वगैरे सर्व महत्त्वाच्या प्रश्नांचे सागोपांग विवेचन केलेले वाचकाम आढळेल.

हे पत्र पुणे, पेठ मांबुडा घ. न. ९१५१९ आयमूयण जापसान्यात रा अनंत विनायक पटवर्धन यांना छापिले, व
 रा. श्रीपाद वामन काळे, सी ८, रॉर्नी 'दुर्गा' वास्त, मांबुडा, घ. न. ९२२११३, पुणे शहर, येथे प्रसिद्ध केले.